

TA'MINOT ZANJIRIDA BOSHQARUVNI TASHKIL ETISH

Turdiqulov Muhammaddin Ilhomjon o'g'li

Andijon mashinasozlik instituti, "Transport va logistika" fakulteti "Transport logistikasi" yo'nalishi 4-kurs talabasi.

E-mail: turdiqulovmuxammaddin@gmail.com

Topiqov Xushnudbek Qilichbek o'g'li

Andijon mashinasozlik instituti, "Transport va logistika" fakulteti "Transport logistikasi" yo'nalishi 4-kurs talabasi.

Annotatsiya: Ta'minot zanjiri ko'plab sanoat tarmoqlarining asosini tashkil etadi, bu esa tovarlar va xizmatlarning xom ashyo etkazib beruvchilardan yakuniy iste'molchilarga uzluksiz oqib borishini ta'minlaydi. Ta'minot zanjirida samarali boshqaruv operatsion samaradorlikka erishish, xarajatlarni kamaytirish va mijozlar ehtiyojini qondirish uchun juda muhimdir. Ushbu maqola ta'minot zanjirida boshqaruvni tashkil etishning asosiy tamoyillari va strategiyalarini o'rganadi.

Kalit so'zlar: Ta'minot zanjiri, ERP, TMS, AI, Blokcheyn, Global ta'minot, Potentsial xavf.

Kirish. Ta'minot zanjiri boshqaruvi (SCM) manba, ishlab chiqarish, logistika va yetkazib berish bilan bog'liq barcha tadbirlarni rejalashtirish, muvofiqlashtirish va amalga oshirishni o'z ichiga oladi. U butun zanjir bo'ylab ishlashni optimallashtirish uchun ushbu komponentlarni birlashtiradi. Ushbu kontekstda

menejmentni tashkil etish dinamik bozor sharoitlariga moslasha oladigan aniq rollar, samarali aloqa va mustahkam tizimlarni o'rnatishni o'z ichiga oladi.

Adabiyotlar tahlili. Ta'minot zanjiri boshqaruvi qo'llammasiga ko'ra Samarali ta'minot zanjiri tashkil etish strategiyalari Mijozlarga yo'naltirilgan yondashuvni qabul qilish: Yakuniy mijozni hisobga olgan holda ta'minot zanjirini tashkil qilish qarorlar sifati, narxi va yetkazib berish muddatlariga ustuvor ahamiyat berishini ta'minlaydi. Ushbu yondashuv uzoq muddatli mijozlarning sodiqligini shakllantirishga yordam beradi.

Hamkorlar bilan mustahkam munosabatlar o'rnatish:

Yetkazib beruvchilar va distribyutorlar bilan uzoq muddatli hamkorlik ishonch va hamkorlikni kuchaytiradi. Bu munosabatlar raqobatdosh ustunliklarni, masalan, yaxshiroq narxlarni belgilash, umumiy xavf va hamkorlikni rivojlantirish imkoniyatlarini taqdim etishi mumkin.

Lean amaliyotlarini amalga oshirish:

Ta'minot zanjirini tejamkorlik bilan boshqarish chiqindilarni minimallashtirish va qiymatni maksimal darajada oshirishga qaratilgan. Bu inventarizatsiya darajasini optimallashtirish, ishlab chiqarish jadvallarini yaxshilash va qo'shimcha qiymat bo'lmagan faoliyatni yo'q qilishni o'z ichiga oladi.

Risklarni boshqarish:

Potentsial xavflarni aniqlash va ularni kamaytirish strategiyalarini ishlab chiqish ta'minot zanjiri barqarorligi uchun muhim ahamiyatga ega. Yetkazib beruvchilarni diversifikatsiya qilish, xavfsizlik zaxiralarini saqlash va xavflarni bashorat qilish uchun ma'lumotlar tahlilidan foydalanish samarali choralardir.

Barqarorlik tashabbuslari:

Barqarorlikni ta'minot zanjiri boshqaruviga kiritish endi ixtiyoriy emas. Kompaniyalar me'yoriy talablar va iste'molchilar talablarini qondirish uchun ekologik toza materiallardan foydalanish, transport yo'nalishlarini

optimallashtirish va energiya sarfini kamaytirish kabi yashil amaliyotlarni o'zlashtirmoqda.

Tadqiqot metodologiyasi

Ta'minot zanjiri boshqaruvini tashkil etish (SCM) operatsion samaradorlik, mijozlar ehtiyojini qondirish va strategik maqsadlarga erishish uchun jarayonlar, resurslar va manfaatdor tomonlarni moslashtirish uchun tizimli yondashuvni o'rnatishni o'z ichiga oladi.

Samarali SCM ta'minot zanjiri maqsadlarini kengroq biznes maqsadlari bilan moslashtirish uchun strategik yondashuvni talab qiladi. Bunga talabni bashorat qilish, inventarizatsiyani boshqarish va favqulodda vaziyatlarni rejalashtirish kiradi. O'zgaruvchan bozor sharoitlariga moslashish uchun strategiyani muntazam ko'rib chiqish va yangilash zarur.

Foydalanish texnologiyasi:

Texnologiya zamonaviy SCMda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Korxona resurslarini rejalashtirish (ERP) tizimlari, transportni boshqarish tizimlari (TMS) va ilg'or tahlil vositalari real vaqtda ko'rinishni ta'minlaydi va qaror qabul qilishni yaxshilaydi. Avtomatlashtirish va sun'iy intellekt (AI) talabni prognozlash va inventarizatsiyani optimallashtirish kabi jarayonlarni yanada soddalashtirishi mumkin.

Samarali aloqa kanallarini yaratish:

Hamkorlik uyushgan ta'minot zanjirining asosidir. Manfaatdor tomonlar o'rtasidagi ochiq va shaffof aloqa kanallari o'z vaqtida ma'lumot almashishni ta'minlaydi, xatolar va kechikishlarni kamaytiradi. Raqamli aloqa platformalari va hamkorlikdagi rejalashtirish vositalari bu jarayonni osonlashtirishi mumkin.

Samaradorlikni o'lchash va yaxshilash:

Buyurtmaning aniqligi, etkazib berish muddati va inventar aylanmasi kabi asosiy ishlash ko'rsatkichlari (KPI) ta'minot zanjiri samaradorligini kuzatish uchun juda muhimdir. Muntazam ish faoliyatini baholash va doimiy takomillashtirishga sodiqlik qiyinchiliklarni aniqlash va _____ hal qilishga yordam beradi.

Xulosa va takliflar

Ta'minot zanjirida menejmentni tashkil qilish biznes muvaffaqiyati uchun murakkab, ammo muhim harakatdir. Texnologiyalardan foydalanish, hamkorlikni rivojlantirish va mustahkam strategiyalarni amalga oshirish orqali kompaniyalar samarali, bardoshli va mijozlarga yo'naltirilgan ta'minot zanjirlarini yaratishi mumkin. Global bozorlar rivojlanib borar ekan, moslashish va innovatsiya qilish qobiliyati raqobatbardosh ustunlikni saqlab qolishning hal qiluvchi omili bo'ladi.

Ta'minot zanjiri boshqaruvi (SCM) samaradorlikni oshirish, xarajatlarni minimallashtirish va mijozlar ehtiyojini qondirish uchun ushbu faoliyatni strategik muvofiqlashtirishdir. Samarali SCM inventarizatsiyani boshqarish, talabni bashorat qilish va uzilishlarga javob berish uchun texnologiya, ma'lumotlar tahlili va barcha manfaatdor tomonlar o'rtasidagi hamkorlikka tayanadi.

So'nggi yillarda COVID-19 pandemiyasi, geosiyosiy keskinliklar va atrof-muhit muammolari kabi global muammolar barqaror va barqaror ta'minot zanjirlari zarurligini ta'kidladi. Raqamli transformatsiya, avtomatlashtirish va yashil logistika kabi rivojlanayotgan tendentsiyalar ta'minot zanjiri tizimlarining kelajagini shakllantirmoqda.

Texnologiyaning uzluksiz rivojlanishi va barqarorlikka ortib borayotgan e'tibor bilan ta'minot zanjiri boshqaruvining kelajagi ajoyib imkoniyatlarni va'da qilmoqda. Strategik rejalashtirishga ustuvor ahamiyat beradigan, inson kapitaliga sarmoya kiritadigan va innovatsiyalarni qabul qiladigan tashkilotlar dinamik global landshaftda rivojlanish uchun yaxshi mavqega ega bo'ladilar.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Ta'minot zanjiri boshqaruvi Mualliflar: A.A.Fattaxov, B.J.Safarov, B.N.Mamayev. Nashr yili: 2021
2. Низамов, А. (2023). Logistika rivojlanishi va ta'minot zanjiri boshqaruvi.

3. SOHIBXON SALIXOV (2020). “TA'MINOT ZANJIRI BOSHQARUVIDAGI PROFESSIONAL O'SISH VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI”

4. Toshkent menejment va iqtisodiyot institute (2024) “Ta`minot zanjirini boshqarish asoslari”.

5. Ablazov , L., Xurramov, R., & Xoliyarov, F. (2024). BULUTLI HISOBLASH XIZMATLARINING BUGUNGI HOLATI: AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI. Raqamli Iqtisodiyot Va Axborot Texnologiyalari, 4(1), 65–71. Retrieved from <https://dgeconomy.tsue.uz/index.php/dgeco/article/view/138> 6. “Raqamli O`zbekiston — 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to`g`risida. O`zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil PF-6079-son qarori.